

ВІДГУК
офіційного опонента
доктора економічних наук, професора Копитко Марти Іванівни
на дисертацію Ситніка Євгена Ігоровича
«Управління системою економічної безпеки підприємства на основі
інноваційних цифрових технологій»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 – Менеджмент

1. Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах управління системою економічної безпеки в умовах цифровізації є критичним для забезпечення стійкості, захисту інформаційних активів та конкурентоспроможності підприємства. Воно дозволяє мінімізувати ризики кіберзагроз, витоку даних та фінансових втрат, трансформуючи традиційні підходи до безпеки через впровадження інноваційних технологій. Управління системою економічної безпеки на засадах використання нових цифрових інноваційних технологій забезпечує захист інформаційних та цифрових активів, оскільки цифровізація переносить основні активи у віртуальний простір, роблячи захист інформації, баз даних та інтелектуальної власності пріоритетом; забезпечує можливість протидіяти зростаючим ризикам кібератак, зламів та шпигунства, які можуть паралізувати діяльність підприємства; мінімізує збитки від операційних збоїв, спричинених цифровими вразливостями; дає можливість швидше адаптуватися до нових загроз пов'язаних із інноваційною діяльністю інновацій оскільки провадження нових технологій (штучний інтелект, великі дані, хмарні обчислення) вимагає відповідного оновлення методів захисту. Водночас, цифрова трансформація вимагає нових підходів до управління, розбудови системи управління економічною безпекою підприємства здатною забезпечити ефективний захист та превентивність заходів та засобів в епоху динамічних цифрових змін. Таким чином, тема дисертації є своєчасною, практично значущою та має велике

теоретичне і науково-практичне значення для збагачення наукових знань управління.

2. Зв'язок теми дисертації з пріоритетними напрямками розвитку науки, державними та галузевими науковими програмами. Дисертаційна робота виконана в межах плану науково-дослідної діяльності ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», зокрема за темою: «Науково-методичні засади реалізації сучасних концепцій та технологій управління підприємствами, установами та організаціями в умовах економічного відновлення і глобалізованого розвитку» (державна реєстрація № 0122U201378). У межах вказаної теми автором систематизовано сучасні наукові концепти в дослідженні сутності та впровадження цифрових технологій в управлінні; досліджено теоретичні основи впровадження інноваційних цифрових технологій в управлінні системою економічної безпеки підприємства та визначено сутність інформаційно-цифрової складової системи економічної безпеки підприємства; обґрунтовано структуру, елементи та визначено складові системи економічної безпеки підприємства розбудованої на основі інноваційних цифрових технологій.

3. Основні наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані в дисертації, їх новизна, рівень обґрунтованості.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у обґрунтуванні теоретико-методичних засад та розробці науково-практичних рекомендацій з управління системою економічної безпеки підприємства на основі інноваційних цифрових технологій.

Серед наукових результатів, які заслуговують на увагу, є наступні:

уперше:

– розроблено модель комплексного оцінювання впровадження інноваційних цифрових технологій в управлінні системою економічної безпеки підприємства, що передбачає оцінювання на трьох рівнях: рівні загальних процесів функціонування, рівні окремих бізнес-процесів діяльності та в забезпеченні економічної безпеки підприємства. Крім того модель передбачає

комплексне оцінювання впровадження інноваційних цифрових технологій в управлінні системою економічної безпеки, що забезпечує нові можливості для проведення аналізу, оцінювання та отримання об'єктивних комплексних даних щодо стану та рівня впровадження інноваційних цифрових технологій в управлінні системою економічної безпеки підприємства та дозволяє впровадити моніторинг та виявити слабкі місця, недоліки, спланувати своєчасні заходи з метою зростання рівня цифрової безпеки та ефективності підприємства у протидії ризикам та загрозам в умовах сучасної цифрової трансформації, зростання рівня кіберзагроз зовнішнього середовища;

– розроблено стратегію управління системою економічної безпеки підприємства на основі інноваційних цифрових технологій, яка включає реалізацію стратегічних та оперативних цілей за ключовими напрямками та передбачає цифровізацію процесів здійснення управлінської, операційної, безпекової діяльності підприємства завдяки впровадженню і використанню інноваційних цифрових технологій і дає можливість удосконалити процеси управління, розбудову і функціонування системи та механізму управління економічною безпекою підприємства на сучасному техніко-технологічному рівні, відповідно до вимог та викликів цифрового, техніко-технологічного, ринкового середовищ і забезпечує можливості протидіяти ризикам, загрозам, забезпечувати безпеку, конкурентоспроможність, стійкість і ефективний розвиток підприємства;

удосконалено:

– структуру і елементи системи економічної безпеки підприємства розбудованої із впровадженням цифрових технологій та визначено правову, фінансову, кадрову, інтелектуальну, виробничо-операційну, матеріально-майнову, техніко-технологічну, інноваційно-інвестиційну, інформаційно-цифрову, інтерфейсну, ринкову, фізичну складові системи економічної безпеки, цифровізація якої, на відміну від існуючих, дає можливість автоматизувати, оптимізувати процеси управління, зменшити витрати, забезпечити зростання ефективності та результативності у всіх функціональних сферах діяльності

підприємства, як єдиної цілісної системи і таким чином досягнути зростання рівня стабільності, надійності економічної безпеки підприємства;

- сформовано механізм управління системою економічної безпеки підприємства на основі впровадження інноваційних цифрових технологій, який виступає сукупністю елементів, і на відміну від існуючих, забезпечує комплекс дій з розробки та реалізації планів і заходів відповідно до прийнятої стратегії забезпечення економічної безпеки та організації контролю за їх виконанням відповідно до прийнятих стандартів, норм виконання робіт з застосуванням адміністративно-організаційних, оперативно-розпорядчих, економічних, соціально-психологічних, техніко-технологічних методів та їх інструментів, що дає можливість забезпечувати стійкість та формує умови для подальшого ефективного розвитку підприємства завдяки впровадженню інновацій, передових інноваційних цифрових технологій у всіх сферах діяльності та в системі економічної безпеки; забезпечує захист підприємства від внутрішніх та зовнішніх небезпек, загроз; забезпечує утримання ринкових позицій, зростання конкурентоспроможності та подальший розвиток підприємства;

- досліджено концептуально-методичні засади управління системою економічної безпеки підприємства та виявлено дію наукових підходів трьох рівнів: (1) підходів до розуміння поняття економічної безпеки; (2) підходів до розуміння системи економічної безпеки; (3) підходів до управління системою економічної безпеки підприємства, та на відміну від існуючих, обґрунтовано новий технологічний підхід до розуміння управління системою економічної безпеки підприємства як сукупності підсистем, складових та елементів, взаємодія яких реалізується із застосуванням сучасних цифрових технологічних засобів, що забезпечує ефективне функціонування механізму системи безпеки та застосування методів, інструментів, технологій управління; найбільш оптимальне раціональне використання її кадрових, фінансових, матеріальних ресурсів; зростання рівня безпеки підприємства завдяки широкому використанню технологічних можливостей і зростанню ролі та значення інформаційно-аналітичного забезпечення в прийнятті управлінських рішень;

– ідентифіковано та систематизовано три групи показників: цифровізації загальних процесів функціонування підприємства; показників впровадження цифрових технологій для управління бізнес-процесами діяльності; показників впровадження цифрових технологій в забезпеченні економічної безпеки до складу яких віднесено п'ятдесят два показника системний аналіз яких забезпечує можливості для комплексного дослідження процесів впровадження інноваційних цифрових технологій та на основі отриманих даних дає можливість здійснювати моніторинг та подальше всебічне системне оцінювання процесів управління системою економічної безпеки підприємства на основі інноваційних цифрових технологій;

набули подальшого розвитку:

– наукові концепти, узагальнено функції застосування цифрових технологій в управлінні з виявленням дії облікової, логістичної, безпекової, інформаційно-аналітичної, комунікаційної, операційної, маркетингової функцій, використання яких забезпечує можливість впровадження цифровізації, цифрової трансформації бізнес-процесів у всіх функціональних сферах діяльності підприємства та формування якісно нових комунікацій співпраці і взаємодії з партнерами, стейкхолдерами зовнішнього, глобального середовища, що дасть можливість оптимізувати та зменшити витрати, забезпечити зростання економічної та ринкової ефективності діяльності підприємства;

– досліджено теоретичні основи застосування інноваційних цифрових технологій в управлінні системою економічної безпеки підприємства та визначено сутність інформаційно-цифрової складової системи економічної безпеки підприємства, яка поєднує в собі ознаки та функції інформаційної та цифрової складових, що разом надають технології, інструменти та засоби, мають значно ширші можливості для впровадження ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення та формують комплексний дієвий захист підприємства адаптований до протидії реалізації небезпек і загроз зовнішнього ринкового і внутрішнього середовищ в умовах впровадження

технологій 4 промислової революції, Індустрії 4.0. та нових технологічних викликів і змін;

– проведено аналіз та сформовано проекцію впливу впровадження інноваційних цифрових технологій в управлінні системою економічної безпеки підприємства, яка дає можливість виявити та ідентифікувати вплив використання цифрових технологій загального спрямування, інноваційних цифрових технологій управління забезпеченням функціональної діяльності та безпосередньо цифрових технологій, які використовуються в забезпеченні економічної безпеки підприємства, загальне та комплексне використання яких дає можливість здійснювати управління системою економічної безпеки на сучасному цифровому рівні та забезпечувати належний рівень економічної безпеки підприємства в умовах нових цифрових викликів та загроз.

Обґрунтованість положень наукової новизни забезпечується застосуванням системного, процесного, комплексного наукових підходів та структурно-збалансованого, функціонально-динамічного та суспільно-ціннісного підходів, що включає глибокий аналіз сучасних наукових джерел з управління підприємствами, систематизацію факторів впливу соціально-економічного середовища, використання статистичних методів обробки даних, а також апробацію розробленої моделі на прикладі функціонування реальних підприємств. Дисертант демонструє високий рівень аналітичного мислення та здатність критично переосмислювати існуючі концепції управління, адаптуючи їх до умов вітчизняної економіки. Наукові положення мають чітку внутрішню логіку, базуються на актуальних теоретичних напрацюваннях і підтверджені результатами практичних досліджень, що засвідчує їхню глибоку аргументованість і прикладну значущість.

4. Теоретична та практична цінність висновків та рекомендацій дослідження. Результати дисертаційного дослідження мають значну теоретичну цінність, оскільки розширюють наукові уявлення про управління системою економічної безпеки підприємства з впровадженням та активним застосуванням в їх функціонуванні та виконанні безпекових функцій сучасних

інноваційних цифрових технологій. У роботі поглиблено понятійно-категоріальний апарат, досліджено та узагальнено існуючі наукові підходи та обґрунтовано нові наукові підходи до управління системою економічної безпеки підприємства, досліджено концептуально-методичні засади управління системою економічної безпеки підприємства; систематизовано сучасні наукові концепти в дослідженні сутності цифрових технологій та особливостей їх впровадження в управління, обґрунтовано структуру, елементи та визначено складові системи економічної безпеки підприємства, сформовано механізм управління системою економічної безпеки підприємства на основі інноваційних цифрових технологій.

Практична значущість дисертації проявляється у можливості безпосереднього впровадження розробленої автором моделі комплексного оцінювання впровадження інноваційних цифрових технологій в управлінні системою економічної безпеки підприємства та розробленої стратегії управління системою економічної безпеки підприємства на основі інноваційних цифрових технологій в управлінні економічною безпекою підприємств.

Апробація результатів дослідження засвідчує їхню практичну доцільність. Зокрема, окремі елементи та методичні положення дисертаційної роботи були впроваджені у роботі провідних вітчизняних підприємств: ТОВ "ВИРОБНИЧО-КОМЕРЦІЙНА КОМПАНІЯ УКРНІХРОМ" (довідка № 08/09-04 від 08.09.2025 р.); ТОВ «ЄВРОУКРСІТІГРІН» (довідка № 003/18 від 18.09.2025 р.). ТОВ "ДОСЛІДНИЙ ЗАВОД ЗВАРЮВАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ІНСТИТУТУ ЕЛЕКТРОЗВАРЮВАННЯ ІМ. Є.О. ПАТОНА" НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ (довідка № 07/003/9 від 22.09.2025 р.), ТОВ «Леві-9 Україна» (довідка № 29/9 від 29.09.2025 р.).

5. Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях.

Основні результати дисертаційного дослідження Ситніка Євгена Ігоровича викладені у достатній кількості наукових публікацій, що засвідчує належний рівень апробації та наукової зрілості представлених положень.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження

опубліковані у 11 наукових працях загальним обсягом 6 друк. арк., з яких особисто автору належить 6 друк. арк., у тому числі 5 статей у наукових фахових виданнях України (4,5 друк. арк.), а також 6 публікацій матеріалів участі у науково-практичних конференціях різного рівня (1,5 друк. арк.)

Основні результати та положення проведених досліджень були апробовані на 5 науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема: «Сучасний менеджмент організації: витoki, реалії та перспективи розвитку 2024» (2024), «Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку 2024» (2024), «Сучасний менеджмент організації: витoki, реалії та перспективи розвитку 2025» (2025), «Economics, accounting, finance and management: strategic priorities for development in the context of globalization» (2025), «Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку 2025» (2025), «Національна економіка в умовах війни: безпека та розвиток» (2025).

6. Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Ситніки Євгена Ігоровича на тему «Управління системою економічної безпеки підприємства на основі інноваційних цифрових технологій» відповідає вимогам, визначеним Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 27 березня 2019 р. (зі змінами), є самостійним завершеним науковим дослідженням, у якому автором вирішено важливе науково-прикладне завдання, що має як теоретичну новизну, так і практичну значущість для сучасного управління підприємствами.

Структура, обсяг, стиль викладення, рівень аргументації положень, достовірність результатів та ступінь їх апробації свідчать про високий рівень наукової зрілості здобувача та повну відповідність дисертації вимогам, що висуваються до робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Усі використані у дисертації ідеї, запозичені результати, наукові підходи та текстові фрагменти супроводжуються коректними посиланнями на

відповідні джерела. Порушень принципів академічної доброчесності у роботі Ситніка Євгена Ігоровича не виявлено.

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи. Не дивлячись на ґрунтовність результатів дисертації, окремі її положення є дискусійними, зокрема:

1. У підрозділі 1.1. досліджуючи наукові підходи до розуміння економічної безпеки, розбудови та функціонування, управління системою економічної безпеки на наш погляд недостатньо повно розкрито адаптивний підхід до управління, проте саме він має принципово важливе значення в умовах динамічних змін зовнішнього середовища сучасної економіки.

2. У першому розділі дисертації досліджено теоретико-методичні засади управління системою економічної безпеки підприємства на основі інноваційних цифрових технологій проте поза увагою автора лишилися такі важливі аспекти як вплив державного регулювання та ті інституційні зміни яких потребують підприємства економіка для стимулювання активності здійснення інноваційної діяльності, розробки, впровадження та використання інноваційних цифрових технологій

3. Емпірична база дослідження, проведеного у дисертації, є змістовною, однак здобувачу було б доцільно уточнити критерії добору підприємств (спеціалізація, розмір, форма власності), що дозволило б краще оцінити репрезентативність висновків.

4. У підрозділі 2.3. в обґрунтуванні розробленої автором моделі комплексного оцінювання впровадження інноваційних цифрових технологій в управлінні системою економічної безпеки підприємства в таблицях показників доцільним було б навести вагові коефіцієнти зазначених показників за кожною із приведених складових, що значно розширило б розуміння значення та ваги кожного показника в наведеній сукупності.

Водночас, зазначені зауваження не знижують загального наукового рівня роботи й можуть бути враховані у подальших наукових дослідженнях автора.

Загальний висновок

Дисертація Ситніка Євгена Ігоровича на тему «Управління системою економічної безпеки підприємства на основі інноваційних цифрових технологій» є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому здобувачем розв'язано актуальне наукове завдання – обґрунтування теоретико-методичних засад та розробки науково-практичних рекомендацій з управління системою економічної безпеки підприємства на основі інноваційних цифрових технологій.

Робота ґрунтується на глибокому аналізі сучасних підходів до управління, системи та механізму управління. Зміст дисертаційної роботи логічно узгоджується з поставленою метою й завданнями дослідження, а її результати демонструють цілісну концептуальну модель наукового пошуку. Основні положення що виносяться на захист, визначаються науковою новизною, глибиною та прикладною спрямованістю.

Актуальність теми, належний рівень підготовки здобувача, а також відповідність структури, змісту ступеня апробації та оприлюднення результатів вимогам чинного законодавства підтверджується наявністю необхідної кількості наукових публікацій, в тому числі у фахових виданнях.

Дисертаційна робота за змістом, оформленням і рівнем наукової обґрунтованості відповідає вимогам, встановленим Наказом Міністерства освіти науки України №40 від 12.01.2017 р. (із подальшими змінами) та Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01. 2022р. автор дисертації Ситніка Євгена Ігоровича заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент у галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту та економічної безпеки,
ІНІ управління, психології та безпеки,
Львівського державного університету
внутрішніх справ

Марта КОНИТКО